
“JAHON IQTISODIY VA IJTIMOY GEOGRAFIYASI” FANINI O‘QITISHDA “LEARNING APPS” PLATFORMASIDAN FOYDALANISH*Abdullayev Madiyar Daniyarovich**Chirchiq davlat pedagogika universiteti Geografiya kafedrasi mustaqil izlanuvchisi*

Annotatsiya. Ushbu maqolada umumiy o‘rta ta’lim maktablarida “Jahon iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi” fanini o‘qitishda LearningApps elektron ta’lim resursidan foydalanib yaratilgan o‘quv modullari va uning ta’lim samaradorligining oshishiga qo‘shadigan hissasi yozilgan.

Kalit so‘zlar: axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, pedagogik texnologiyalar, onlayn ta’lim, elektron ta’lim resurslari, LearningApps, QR kod, portal.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПЛАТФОРМЫ “LEARNING APPS” ПРИ ПРЕПОДАВАНИИ ПРЕДМЕТА “МИРОВАЯ ЭКОНОМИЧЕСКАЯ И СОЦИАЛЬНАЯ ГЕОГРАФИЯ”*Абдуллаев Мадияр Даниярович**Независимый научный сотрудник кафедры географии Чирчикского государственного педагогического университета*

Аннотация. В данной статье описаны учебные модули, созданные с использованием электронного образовательного ресурса LearningApps при преподавании предмета “Мировая экономическая и социальная география” в общеобразовательных школах, и его вклад в повышение эффективности обучения.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, педагогические технологии, онлайн-обучение, ресурсы электронного обучения, LearningApps, QR-код, портал.

USING THE LEARNING APPS PLATFORM IN TEACHING THE SUBJECT “WORLD ECONOMIC AND SOCIAL GEOGRAPHY”*Abdullaev Madiyar Daniyarovich**Independent researcher of the Department of Geography, Chirchik State Pedagogical University*

Annotation. In this article, educational modules created using the LearningApps e-learning resource in teaching the subject “World economic and social geography” in general secondary schools and its contribution to the increase in educational efficiency are written.

Key words: information and communication technologies, pedagogical technologies, online education, electronic educational resources, LearningApps, QR code, portal.

Jahonda ta’lim sohasining rivojlanishi fanlarni interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya va pedagogik texnologiyalar asosida o‘qitishni takomillashtirish zaruratini yuzaga keltirmoqda. Umumiy o‘rta ta’lim maktablarida o‘qitiladigan “Jahon iqtisodiy-ijtimoiy geografiyasi” fani dunyoning tabiiy resurslari, aholisi va xo‘jaligini iqtisodiy-ijtimoiy jihatdan hududiy tashkil etilishi qonuniyatlarini o‘rganganligi uchun bu fan mamlakatimizning dunyo davlatlari bilan yanada integratsiyalashuviga katta

imkon yaratadi. Bunday sharoitda umumiy oʻrta taʼlim maktablarida oʻqitiladigan “Jahon iqtisodiy-ijtimoiy geografyasi” fanining oʻrni katta ahamiyatga ega boʻlib bormoqda.

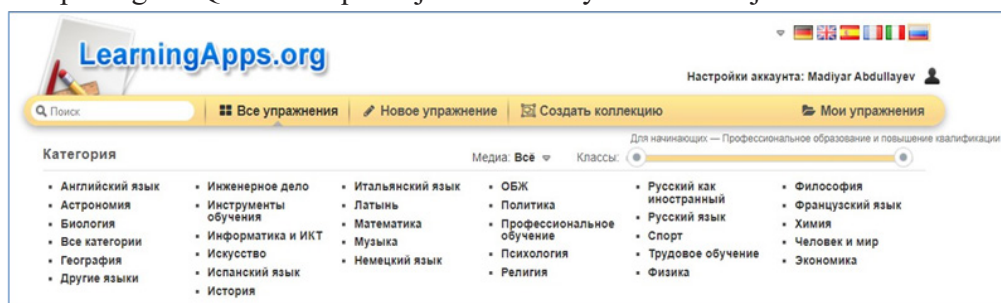
Umumiy oʻrta taʼlim maktablarida “Jahon iqtisodiy-ijtimoiy geografyasi” fanini oʻqitish samaradorligi yanada takomillashtirish muammosining dolzarbligi, innovatsion pedagogik texnologiyalarning taʼlim amaliyotga tatbiq qilinmaganligi, fanni oʻqitishda foydalaniladigan elektron resurslarini yaratish, onlayn taʼlim olish uchun ilovalarini yaratish, undan foydalanish metodikasini yaratish ishlab chiqish zarurati, yangi metodlar va innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida tayyorlangan uslubiy qoʻllanma hamda tavsiyalarning yetishmasligi mazkur tadqiqot yoʻnalishda ilmiy-metodik tadqiqotlarni rivojlantirish zaruratini yuzaga keltirmoqda.

“Jahon iqtisodiy-ijtimoiy geografyasi” fanida oʻquvchilar oʻzlashtirayotgan bilimlarni zamonaviy pedagogik texnologiyalarga mos holda tashkil etish, ilmiy-ijodiy tashkil etish, oʻquvchilarga noodatiy vaziyatlar yaratish orqali muammoni hal qilish yoʻllarini aniqlash va uni yechish yoʻllarini bajarishi uchun amaliy koʻnikmalar shakllantirish eng muhim masalalardan biri hisoblanadi.

Umumiy oʻrta taʼlimda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va multimedia ilovalaridan foydalanilsa taʼlim oluvchilarning oʻquv motivatsiyasi va kognitiv faolligi oshadi.

Hozirgi kunda jahon mamlakatlari taʼlimida keng tarqalgan elektron resurslardan biri LearningApps hisoblanadi.

LearningApps - bu kichik, interaktiv, multimedia oʻquv modullari orqali oʻrganish va oʻqitish jarayonini tashkil etish dasturi yaʼni portal hisoblanadi (1-rasm). Oʻquv modullari toʻgʻridan-toʻgʻri oʻquv tarkibiga kiritilishi mumkin hamda foydalanuvchilar ularni oʻzlari yaratishi yoki oʻzgartirishi ham mumkin. Har bir oʻquv topshirigʻini QR-kod orqali bajarish imkoniyati ham mavjud.

1-rasm. “LearningApps” portalining interfeysi.

LearningApps portali yordamida multimedia ilovalarini yaratish va ishlatish imkonini beradi. Har qanday fanga oid mashqlarini bajarish mumkin. Portal ingliz, nemis, fransuz, italyan, ispan va rus tillarida taqdim etiladi. Shuningdek, vazifalarni yaratayotgan va bajarayotgan oʻquvchilar matnli, rasmlil, ovozli hamda video formatlarda ishlash imkoniyatlari yaratilgan.

Shuningdek, taʼlimda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish quyidagi natijalarga olib keladi:

- talabalarning erkin fikrlashiga imkon beradi;
- til koʻnikmalarini rivojlantiradi;
- oʻz fikrini ifoda etishga, har tomonlama izlanishga oʻrgatadi;
- ijodiy faollikni oshiradi va jamoada birgalikda ishlashga tarbiyalaydi;
- oʻz-oʻzidan bilim oladigan, axborot texnologiyalarini yaxshi biladigan bilimli shaxsni shakllantiradi.

LearningApps portalining tarkibida 20 dan ortiq oʻquv modullarini, shablonlarini, bir qator hamkorlik vositalarini va ishlab chiquvchilar uchun oʻquv oʻyinlarini loyihalashtirish uchun asoslarni taklif etadi. Shablonlarning vazifasiga koʻra turlarini quydagi 6-guruhga boʻlish mumkin:

Mualliflik vositasi endi qurilish bloklarini oʻrganish uchun yigirmadan ortiq shablonlarni, bir qator hamkorlik vositalarini va ishlab chiquvchilar uchun taʼlim oʻyinlarini loyihalash uchun asosni taklif qiladi. Shablonlarning vazifa turlarini oltita guruhga boʻlish mumkin:

1) Tanlov vazifalari (koʻp tanlov, matnni yopish, matnda belgilash, kim millioner boʻlishni xohlaydi);

2) Topshiriqlar (juftlarni belgilash, rasmlar boʻyicha topshiriqlar, xaritada topshiriqlar, guruhlarga topshiriqlar va boshqalar);

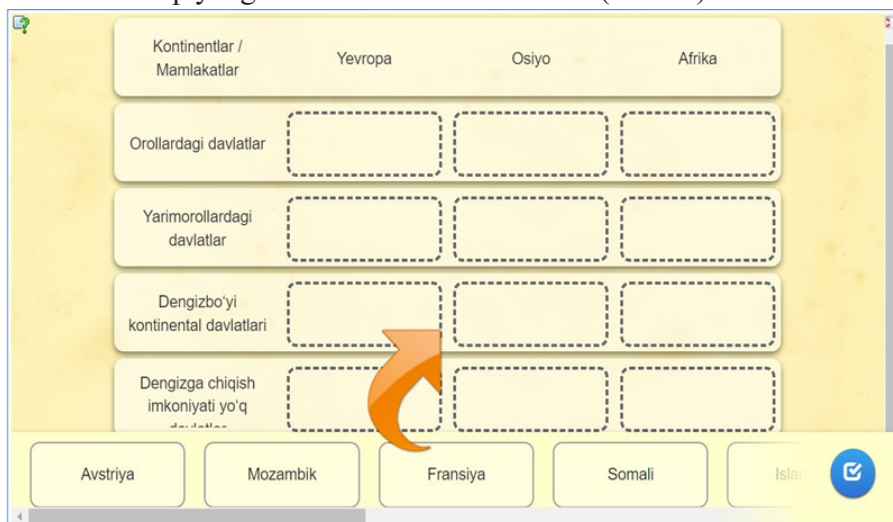
3) Ketma-ketlik vazifalari (ketma-ketlik yoki tartib, raqamlar qatori);

4) Yozish vazifalari (boʻsh joyni toʻldirish, viktorina, krossvord, jadvalni toʻldirish);

5) Koʻp oʻyinchi vazifalari (buyurtma berish, taxmin qilish, nima qaerda?, oʻyinchi viktorina);

6) Asboblar (ilova matritsasi, ustki qatlamlı audio-video, chat, hamkorlikda yozish, kalendar, aql xaritasi, notebook, eʼlonlar taxtasi).

“Jahon iqtisodiy-ijtimoiy geografiyasi” fanida “Jahonning siyosiy xaritasi” mavzusini portal yordamida foydalanish yaxshi natija beradi. Mazkur portaldagi maʼlumotlarni darsning uy vazifasi qismida yoki darsni mustahkamlash qismida foydalanish maqsadga muvofiqdir. “LearningApps” portalidan foydalanib dars mavzusi asosida quydagi bilimlarni berish mumkin (2-rasm).

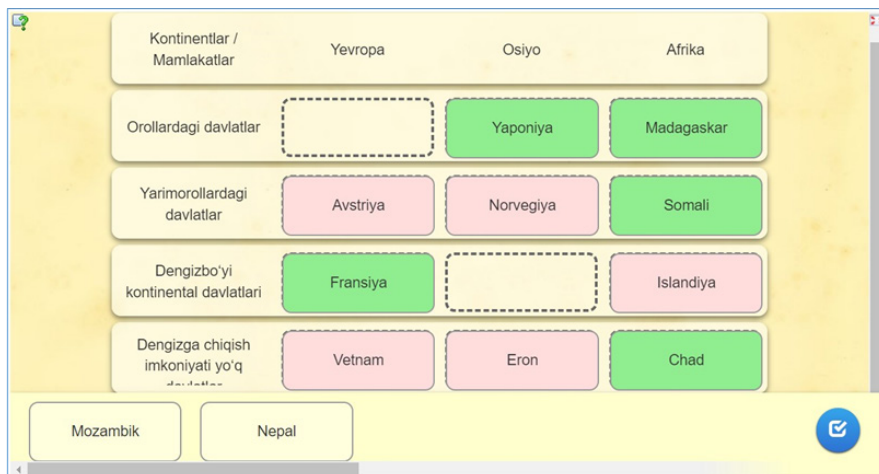

2-rasm. “LearningApps” portalidagi “Jahonning siyosiy xaritasi” mavzusidagi jadvalli vazifa.

Ushbu oʻquv topshirigʻida quyi qismida joylashgan davlatlarni Yevropa, Osiyo va Afrika qitʼalariga joylashtirish vazifasi berilgan. Bu davlatlar chap tomonda vertikal joylashgan “Orollardagi davlatlar”, “Yarimorollardagi davlatlar”, “Dengizboʻyi kontinental davlatlari”, “Dengizga chiqish imkoniyati yoʻq davlatlar” kabi ruknlarga mos ravishda joylashtiriladi.

Vazifani bajaruvchilar Yevropa, Osiyo va Afrika qitʼalariga mos ravishda 12 ta davlatni joylashtirishi kerak. Har bir vazifani bajarishda multimedia ilovasining

chap tomonida joylashgan “Orollardagi davlatlar”, “Yarimorollardagi davlatlar”, “Dengizbo’yi kontinental davlatlari”, “Dengizga chiqish imkoniyati yo‘q davlatlar” kabi mavzularga mos holda joylashtirilishi zarur (3-rasm).

3-rasm. “Jahonning siyosiy xaritasi” mavzusidagi jadvalli vazifada to‘g‘ri-noto‘g‘ri javoblarning ko‘rsatilishi.

4-rasm. “Jahonning siyosiy xaritasi” mavzusidagi jadvalli vazifada to‘g‘ri javoblarning ko‘rsatilishi.

Bo‘sh joydagi kataklarga davlatlarni joylashtirib, yakuniga yetkazgandan so‘ng, to‘g‘ri bajarilgan bo‘lsa “yashil”, noto‘g‘ri bajarilgan bo‘lsa “qizil” rangdagi kataklar ko‘rinadi (4-rasm).

XXI asrda ta’limda masofaviy ta’lim shakli ham keng amaliyotga joriy etilmoqda. Shunday sharoitda uyda, masofaviy va onlayn ta’lim oluvchilar uchun LearningApps portal yaxshi vosita sifatida xizmat qiladi. O‘quvchi “Jahon aholisining tarkiblari” mavzusini o‘rganishda o‘qituvchi tomonidan tayyorlangan vazifani portalning <https://learningapps.org/view27365788> havolasi va QR kod (5-rasm) orqali vazifani bajaradi. Bu o‘quvchilarda ma’lumotlarning yanada to‘liqroq va tushunarliroq bo‘lishini ta’minlashga amaliy yordam beradi. Shuningdek o‘quvchilar vazifa va topshiriqlarni takroran bajarishi mumkin.

5-rasm. QR kod (Jahon aholisining tarkibi topshirig'i).

<https://learningapps.org/view27365788>

Dars davomida yuqoridagi vazifalarni o'quvchilar belgilangan mavzuning uy vazifasini so'rash yoki mustahkamlash qismida bajaradilar. Bunday vazifalarni bajarish o'quvchilarning geografiya faniga bo'lgan qiziqishini oshiradi.

Bu multimedia ilovasini bajarishi natijasida o'quvchilarda mustaqil fikrlashi takomillashadi. O'z fikrini erkin bayon eta oladi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bilan ishlash ko'nikmasi rivojlanadi. Yuqoridagi kabi elektron ta'lim resurslaridan, innovatsion pedagogik texnologiyalar vositasida olib borilgan darslarda o'quvchilarning geografiya fani bo'yicha mustaqil izlanishga bo'lgan qiziqishlari yanada ortganligini ko'rish mumkin. O'rganilgan geografik materiallarning mujassamlashuvi muayyan materialni o'zlashtirish haqidagi ma'lumotlarning ishonchliligini oshiradi va boshqarish jarayonining imkoniyatlarini kengaytiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Baranskiy. N.N. Metodika prepodavaniya ekonomicheskoy geografii. –M.: Uchpedgaz, 1960
2. Vaxobov X., Alimkulov N., Sultanova N. Geografiya o'qitish metodikasi. – T.: Nodirabegim, 2021. – 360 b.
3. Gadoyev K. Berdiyeva S. O'zbek geografiya fani fidoyilari. "O'zbekiston". 2015. – 228 b
4. Ishmuhamedov R , Yuldashev M. Ta'lim va tarbiyada innovatsion pedagogik texnologiyalar. – T.: Nihol, 2013 yil
5. Qayumov A., Safarov I., Tillaboyeva M., Fedorko V. Jahon iqtisodiy-ijtimoiy geografiyasi. Darslik. – T.: O'zbekiston. 2019
6. Qurbonniyozov R. Geografiya o'qitish metodikasi. Geografiya ta'limi uchun o'quv qo'llanma. – Urganch. 2001. – B. 212 143
7. Mo'minov O. Geografiya ta'limi metodikasi. – T.: "O'qituvchi", 1986. – B. 208
8. Tojiyev M., Ziyomuhamedov B. Pedagogik texnologiya. Navoiy kutubxonasi nashriyoti. – T.: 2013. – B. 7-10
9. www.wikipedia.org
10. www.learningapps.org